GAZETA KRAKOWSKA

Nro 89.

Z KRAKOWA DNIA 7 LISTOPADA 1819. ROKU W NIEDZIELĘ

Z Warszawy d. 30 Października.

Dnia 26 b. m. obchodzono w tey stolicy uroczyście rocznicę Urodzin Nayiaśnieyszey Cesarzowey Maryi Federowny, ukochaney Matki Naymiłościwiey nam Panuiącego Monarchy, przez solenne nabożeństwo odprawiane w Kościele Metropolitalnym w przytomności Władz kraiowych, iako też w Kaplicy Greckiey w zamku Królewskim, i przez powinszowania składane Jego Cesarzewiczowskiey Mości Wielkiemu Xiążęciu Konstantemu. Wieczorem był świetny bal u JO. Xiążęcia Namiestnika Królewskiego, zaszczycony obecnością Jego Cesarzewiczowskiey Mości; oświecono oraz gmachy publiczne i całe miasto.

Dnia 28 b. m. wyiechali z tey stolicy JO. Xiąże Namiestnik Królewski, na dni kilka w Kaliskie, a JW. Sobolewski, Minister Sekretarz Stanu Królestwa Polskiego, na powrót do Petersburga.

Nayiaśnieyszy Cesarz JMć i Król, nayłaskawiey ozdobić raczył Orderami, iak następnie:

Śtey Anny 1szey Klassy, z brylantami.

Jenerała Dywizyi Rożnieckiego, Dowódcę jazdy.

Stey Anny 2giey klassy, z brylantami.

Pułkowników: Jankowskiego, dowódcę pułku 1go strzelców konnych, i Bontemps, z Korpusu Artylleryi i Inżynierów.

Stey Anny 2giey klassy.

Pułkownika Stryieńskiego, Szefa Sztabu dywizyi strzelców konnych; Podpułkowników: Szembeka dowódcę pułku 1go strzelców pieszych, Roblanda dowódcę pułku 7go, Słupeckiego dowodcę pułku 2go, Andrychiewicza dowodzcę pułku 6go, Górskiego dowódcę pułku 5go piechoty liniiowey, i Bogusławskiego, z pułku 4go piechoty liniiowey.

Sgo *Włodzimierza 2giey klassy.*

Jenerała dywizyi Hauke, Kwatermistrza Jeneralnego.

Sgo *Włodzimierza 3ciey klassy.*

Jenerała Brygady Krukowieckiego i Pułkownika Trębickiego.

Sgo Włodzimierza 4tey klassy.

Podpułkowników: Kamińskiego, z pułku 1go Ułanów; Mrozinskiego, Szefa Sztabu dywizyi 1szey piechoty; Skarżyńskiego Kazimierza, dowódcę pułku 2go strzelców konnych; Jagmina, z pułku strzel-

ców konnych gwardyi; i Bielińskiego z pułku grenadyierów Gwardyi; Majorów: Bukowskiego, z pułku 1go strzelców konnych; Reszkę i Czaykowskiego, z pułku 4go piechoty liniiowey; Lewińskiego, z Sztabu Głównego, i Majkowskiego, tymczasowego dowódcę bataliionu saperów.

Sgo Stanisława 1szey klassy.

Jenerałów Brygady: Weissenhoffa, Klickiego i Kurnatowskiego.

Sgo Stanisława 2giey klassy.

Jenerałów Brygady; Zółtowskiego i Zymirskiego.

Sgo Stanisława 3ciey klassy.

Jenerałów Brygady: Przebendowskiego, Redla, Antoniego Potockiego, Gielguda i Suchorzewskiego; Pułkowników: Tomickiego dowódcę pułku 1go Ułanów, Kosseckiego dowódcę pułku 4go strzelców konnych, Dwernickiego dowódcę pułku 2go Ułanów i Belestę dowódcę pułku 1go piechoty liniiowey.

Z Lublina d. 24 Października.

Na dniu 17 m. b. odbyło Towarzystwo Przyiaciół Nauk Woiewództwa Lubelskiego publiczne posiedzenie, na którem Prezes JW. Owidzki Czł: Tow: Nauk: Krak: w stósownem zagaieniu wystawił obraz dotychczasowych prac Towarzystwa. —— W dalszym ciągu odczytaną została Oda: Michał Anioł (Michel Ange) czyli wskrzeszenie sztuk, przełożona z Francuzkiego P. Chenodelle przez X. Wedykowskiego. — Ignacy Baranowski Sędzia T. C. czytał wyiątki swoiego tłumaczenia z dzieła Raynolda Heidensteina Sekretarza Stefana Batorego, tyczące się woien, przez tegoż Króla prowadzonych. —— Nahajewicz Prof: S. W. L. czytał wiersz swóy: O upadku pierwszych rodziców. — Zakończył posiedzenie Woelke Prof: S. W. L. czytaniem rozprawy o Saltacyi, czyli różnych rodzaiach tańcu u Greków i Rzymian, ile te stanowiły część istotną wychowania.

Towarzystwo chcąc ile możności coraz bardziey odpowiadać zamierzonemu głównemu swoiemu celowi, w ułatwieniu rozkrzewienia Szkolek Elementarnych, przeznaczyło tymczasowo, dwieście złotych na zakupienie xiążek elementarnych, które po szkołach szczególnie wieyskich bezpłatnie roześle.

Z Paryża d. 21 Października.

Wczoray prezydował Król na radzie Ministrów. — Dzisieyszy dziennik le Censeur zawiera doniesienie, że Minister woyny złożył swoy urząd.

Hr. Talleyrand, poseł nasz w Szwaycaryi, odebrał zlecenie żądania od kantonów dostawienia rekrutów dla uzupełnienia Królewskiey gwardyi Szwaycarskiey.

W Paryżu wysztychowany niedawno został obraz Perla, wystawiający S. Rodzinę. Z tego powodu przywodzą, iż originał tego obrazu od pierwszego iego posiadacza Karola Xcia Mantui przeszedł naprzód do Karola Igo Króla Angielskiego, potem do Karola IV. Króla Hiszpańskiego, a nakoniec do Bonapartego, a zatem w mniey iak 200 lat był własnością 3 złożonych Monarchów.

Wyszedł iuż tu pierwszy Nmer dziennika Protestanckiego. Zamiarem wydawców iego iest wyiaśnienie nauki kościoła Ewanielickiego i zbiianie przeciw niemu zarzutów.

D. 16 b. m. odprawione zostały w kaplicy Tuilleries exekwiie za ś. p. Królową Maryią Antoninę, na których znay-

dował się Król i wszyscy Ministrowie, a w kościele S. Dyonizego w obecności rodziny Królewskiey Po wszystkich kościołach Katolickich, Ewanielickich i Synagogach żydowskich odbyła się dnia tego podobnaż służba Boża, a w wieczor wszystkie teatry były zamknięte.

Jutro zawdzieie Dwor żałobę na dwa miesiace po zmarłym Krolu Sardyńskim Karolu Emanuelu IV. bracie teraz panującego Króla Sardyńskiego Wiktora Emanuela.

Jedno z pism tuteyszych zapowiada, iż u Xięgarza Delaunay wyydzie w krótce z druku tłumaczenie Francuzkie dzieła Professora Gorres: " Niemcy i Rewolucyia.,,

Pisma tuteysze przypominaią słowa Franklina, które niegdy wyrzekł gdy przed parlamentem Angielskim stanął: " Bądźmy wszyscy wolni, ale my będziemy bez was i pomimo waszey woli.,,

Xiężna Walii odbywa inkognito podroż swoią przez Francyią do Anglii.

W dzienniku Minerwa czytamy co następuie: " W dniu, w którym Jenerał Mouton(Skop)Duvernet wLyonie rozstrzelany został, zgromadziła się znaczna liczba ultraroialistów na bankiet, na którym nie iedzono, iak tylko muszczki owcze.

W Metz 62 letnia kobieta po 27 letnim zamęsciu urodziła pierwsze dziecię.

Do Kale przybyło z Anglii kilkunastu znakomitych Anglików, a między innemi Lordowie Rindlham i Trintesmen, PP. Bulkeley, Tomliwe i Neale, członki parlamentu.

Na Archipelagu i środziemnem morzu znayduią się rożnych narodów rozboynicy morscy. Natrafiono tam niedawno takowy okręt, którego osada składała się z Anglików.

Przybyły na powrot z Wiednia Marszałek Xże Raguzy zaczął d. 15 b. m. służbę przy Królu iako jenerał major gwardyi. Mowią, iż uzyskał w Wiedniu zupełne wynagrodzenie za nadane mu przez Napoleona w Illiryi Austryiackiey uposażenie. Rada stanu odmowiła mu zupełnie wynagrodzenia; lecz Monarcha odmienił iey wyrok. Uposażenie wynosiło 70,000 Fr. rocznego dochodu; i lubo dobra, które ten Marszałek posiadał, zwrocone klasztorom zostały, zapewniono mu iednak w skarbie publicznym 1,400,000 Fr. kapitału z prowizyią po 5 od 100.

Spadnienie rządowych naszych papierów na końcu Września sprawiło tu nadzwyczayne wrażenie. Zadziwiło one tem bardziey, że wiedziano, iż wielu Anglików umieszczało swoie kapitały we Francyi, a większa ieszcze liczba zamyślała ie umieścić, która to okoliczność podnieść była powinna nasze papiery; lecz przeciwnie się stało, a to z przyczyny następuiącey: Zagraniczni, a osobliwie Angielscy bankierowie, którzy przyięli na siebie spłacenie zagranicznem Mocarstwom naszych długow, posiadali mnostwo naszych papierów, które chcieli dobrze sprzedać, i zrządziwszy w r. 1818 sztuczne ich podniesienie, puscili teraz znaczną ich liczbę na sprzedarz, co gdy spostrzeżono, wstrzymał się każdy z ich zakupowaniem i dla tego spadły.

Królowa Hiszpańska odpowiadała na mowy, które władze miały do niey w Irun, Wittoria, i t. d. w Kastyliyskim ię-

zyku. D. 10 stanąć miała w Tolosa. W Wittoria dano dla niey pierwsze widowisko walki byków. Monarchini przypatrywała się ulubioney tey Hiszpanów zabawie z ganku ratusznego.

Pułkownik wiozący pisma do Rządu Hiszpańskiego od Jenerała Morillo z południowey Ameryki, wysiadł na ląd do Nantu.

Że wyprawa Kadyxka odłożona iest może na długi czas, nie podlega żadney wątpliwości. W Madrycie podzielone były zdania co z przeznaczonemi do niey woyskami zrobić: czy ie w głąb kraiu odesłać lub w obozach na wolnem powietrzu aż do ustania choroby zostawić, i ostatnie zdanie przeważyło.— Prawie wszystkie w Hiszpanii porty są zamknięte z obawy Kadyxkiey choroby, którey nawet w samem Madrycie bardzo się obawiaią.

Z Londynu d. 19 Października.

Z wszystkiemi zgromadzeniami, do których dały powód zdarzenia w Manszestrze, równać się wcale nie może odprawione d. 14 b. m. w Jorku; składało się bowiem z części szlachty, duchownych i właścicielów ziemskich. Kilkanaście tysięcy reformatorów zebrało się na nie po części z odległych okolic, iako to Halifax, Dinsburg, Leeds i t. d. o 10 mil Niemieckich. Przybyli w porządku woyskowym, z 15 chorągwiami przez dobrze ubranych ludzi niesionych, i muzyką, która grała pieśni: ,,God save the King,, i ,, Rule Britania.,, Naywiększa spokoyność i porządek panowały w zgromadzeniu z 20,000 głów złożonem, które otoczyły zaiętą przez naystarszego Angielskiego Xcia mownicę. Z pomiędzy szlachty oprócz Xcia Norfolk (*) znaydowali się Hr. Egremont, Lord Dundas, Lord Milton, Hr. Fitzwilliam, PP. Took, Fawkes, Colly, Petre, Worthley, Ramsden, Wilson, Lawson, Wharton i wielu członków strony opozycyyney (którym od niedawnego czasu nadano nazwisko Whigow.) Xże Norfolk wystąpił iako mowca, i opisał zdarzenia w Manszestrze iako naywiększe przestąpienie konstytucyi, którego w dzieiach Angielskich od wypędzenia Stuartów niema przykładu. Rzeczony Xże odczytał potem 7 popieranych przez Lorda Dundas w tym względzie uchwał, które maią bydź Xciu Rejentowi przełożone, iako też prosbę o iak nayprędsze zwołanie parlamentu, któryby zatrudnił się dokładnem rzeczonych zdarzeń rozważeniem. Jeden tylko P. Worthley sprzeciwiał się ostatniey uchwale, sądząc, iż parlament nie powinien się do zdarzeń Manszesterskich mięszać, ponieważ trudnią się dochodzeniem ich sądy. Lecz został przekreskowany i wszystkie uchwały

(*) Rodzina Xiążąt Norfolk iest naydawnieyszą i nayznakomitsza w Anglii. Pierwszy Anglik, który otrzymał tytuł Xcia Norfolk, był Tomasz Mowbray, prawnuk Edwarda Igo (w latach 1274 i 1307) i synem Małgorzały, córki Tomasza Brotherton młodszego syna Króla Edwarda 4go. Z rodziną Mowbray zaginął ten tytuł. W r. 1475 dany był przez Edwarda 4go Xciu Rychardowi Jorku, a gdy i ten bezdzietnie umarł, dał go tenże Król czyli iego następca Rychard 3ci Lordowi Howard, który także z powyższey Małgorzaty pochodził. Rodzina Howarda, grała iak wiadomo w dzieiach Angielskich znakomitą rolę, i nawet Katarzyna Howard była piątą małżonką Henryka 8go, ktora na rusztowaniu zginęła

przyięte zostały. —— Jeden z mowców P. Walther Hawkes wyrzekł: „Nie nawidzę równie iak wy wszyscy niewoli, ale niemniey należy nam bydź wiernym konstytucyi i Królowi.„ —— Przez cały czas zgromadzenia sprowadzone przez przezorność woyska stały spokoynie w swoich stanowiskach.

Pisma Ministrowskie poczytuią partyi Whigow za złe, iż łączy się z partyią reformatorów, i twierdzą, iż ieżeli ostatnia przeważy, tedy pierwsza naypierwey padnie iey ofiarą. Opozycyyne zaś cieszą się z tego połączenia i utrzymuią, iż przez ten krok zapał reformatorów będzie złagodzony i rzecz z umiarkowaniem na drodze konstytucyyney zostanie do celu doprowadzona.

Xiężna Wallii iest znowu celem różnych domysłów pism tuteyszych, do których dała powód podróż P. Caninga do Włoch. Mówią, iż on miał zlecenie uczynienia tey Xiężnie niektórych przełożeń z strony gabinetu, i że gabinet polegał bardzo na skutku iego przedstawień, gdy tymczasem Xiężna wcale na nie nie zważała. Okoliczność iednak, że P. Caning poiechał dla chorowitego syna swoiego do Włoch, podaie te domysły w wątpliwość. P. Caning miał d. 21 Września rozmawiać z Xiężną w Medyiolanie, poczem ta, iak zapewniaią, przedsięwzięła podróż przez Szwaycaryią i Francyią pod nazwiskiem Hrabiny Oldi do Anglii.

W Kumberland i Newkastle odbyły się także zgromadzenia ludu. W ostatnim mieyscu składać się miało przeszło z 100,000 ludzi. —— W Manszestrze proszono zwierzchności o pozwolenie znowu zgromadzenia ludu na 2 Listopada; lecz nie dozwolono.

Pułkownik Fitz Klarence, syn Xcia Klarencyi, ożenił się wczoray z drugą córką Xcia Egremont, Panną Wyndham, i odiechał zaraz do Brigthon dla udania się do Dieppy. Rzeczony Pułkownik służył dawniey w schodnich Indyiach i wydał szacowny opis wielu wschodnich okolic.

Na mieyscu zmarłego Xcia Richemond mianowany iest Xże Wellington gubernatorem Plimouth.

W tych dniach przywiózł furman z Chatam do Londynu dwie wielkie paki bez żadnego napisu, które leżeć u niego miały aż do odebrania. Gdy zaczęto mieć o nich podeyrzenie, otworzono ie zatem urzędownie, i znaleziono w każdey z nich zwłoki człowiecze; w iedney wyschłey kobiety, w drugiey otyłego mężczyzny; oboie iednak zdawało się, iż zeszli z tego świata naturalną śmiercią.

Na ostatniem zgromadzeniu w Richemond gdy pewien młodzieniec wniosł uchwalenie adressu do Hunta, uczynił drugi uwagę, że Hunt był dawniey piwowarem, a że nie umiał piwa robić, upadł. Rzemiosło polepszenia stanu kraiu i konstytucyi, którego się nie uczył, nie lepiey mu się zapewne uda, i nie można się spodziewać, ażeby lepiey dla ludu zwarzył, iak dla siebie samego.

Ostatnie doniesienia z wyspy S. Heleny potwierdzaią, że Napoleon pisze pamiętniki, tyczące się polityki, administracyi i woyskowości. Mowią, iż wyiawia w nich taktykę, którey był winien swoie zwycięztwa, iako też powody do swoich czynów. W wieczor poprawia co zrana dyktował. Pokazuie się teraz bardzo pobłażaiącym i stał się weselszym.

Zdaie się, iż oswoia się z swoim losem i oddaie się umysłowey pracy.

W wschodnich Indyiach twierdza Asevoreshir poddała się Anglikom.

Wczoray nadeszły tu doniesienia z połudaiowey Ameryki, podług których Jenerał powstańców Boliwar opanował większą część Nowey Grenady. Woyskowi Angielscy wielką okazali odwagę i za to przez Bolivara gwiazdowemi znakami przyozdobionemi zostali. Powstańcy zabierali się do uderzenia na Kartagenę, gdzie dowodzi Jenerał Hiszpański de la Torres.

Do Rio Janeiro przybył Marszałek Bonapartego z wyspy S. Heleny, dla zakupienia rozmaitych potrzeb.

Na wyspie S. Troycy żyie mnostwo wolnych Murzynów, których tam Lord Cochrane z stałego lądu Ameryki wczasie ostatniey woyny wywiozł. Utrzymywali oni się iak inni z wyrobku, ale brakowało im kobiet, bo przybyszowie sami byli mężczyzni. Szczęśliwy traf zaradził ich potrzebie; w roku przeszłym zdobyty i do wyspy S. Troycy przyprowadzony został okręt z niewolnikami, na którym same znaydowały się kobiety od 16 do 20 lat. Każda z nich otrzymała kawał gruntu, pod warunkiem aby męża poięła. Nie trzeba ich było długo do tego namawiać; we 24 godzin wszystkie miały mężów. Jeden Murzyn wołał mnie ta mała, drugi mnie wysoka, i t. d. Duchowny chciał wszystkie małżeństwa razem zaslubić, ale Gubernator nakazał aby każde z osobna, co 4 godziny potrzebowało czasu. Nie ieden Murzyn otrzymał tym sposobem inną żonę iak sobie życzył, ale na koniec wszyscy byli kontenci i żaden nie życzył sobie odmiany.

ROZMAITOSCI.

Cokolwiek o narodowości.

Wyiątek z listów Indyyskich umieszczony w Wiadomościach Brukow: Wileńskich.

—z Perdudo, d. 30 Mca Ramazan 1232.—

Nie umiem ci wyrazić, ani poiąć mogę do iakiego kraiu przybyłem. Co krok, to coś dziwnego, czego ani za Gangesem, ani nad Gangessem nie słychać. Przed tygodniem opuściłem Pimpedo, a onegday przybyłem do miasta Perdudo, gdzie każdy się mniema bydź uczonym. Wnet po moiem tu przybyciu, wielki uczony przyszedł mię odwiedzić, i wziąwszy mię poufale za rękę, rzekł w swoim języku: "Jak się masz przyiacielu! cieszę się mocno, że tu ziomka moiego oglądam. „ Zdumiony poufałym tego Perdudanina tonem, obróciłem się do mego tłumacza, pytaiąc o znaczenie słów tego powitania. Skorom się dowiedział treści iego mowy, uczułem radość, żem w tak odległym kraiu znalazł mego rodaka, i rzekłem do niego: "Czy WPan Dobrodziey mówisz po Samskrycku? „ Nie zrozumiał mię móy kochany ziomek, i pytał tłumacza; a gdy mu ten słowa moie wyłożył, z powagą odpowiedział: "Nie umiem ani słowa po Samskrycku, alem wyborną xiążkę o tym języku napisał, gdzie się z całą mą biegłością w tym przedmiocie wylałem. „ — Odebrawszy taką odpowiedź, wynurzyłem moie zadziwienie, i dodałem, że nie poymuię wcale, iakieby związki pobratymstwa zachodzić między nami mogły. "Jak to? przerwał z żywością uczony; to WPan nie wiesz, że nasz naród pochodzi z Indyi? — Zapewne, że tego nie wiem, i żadną miarą wiary dać temu nie mogę, bo naymnieyszego między nami ani z charakteru, ani z obyczaiów, ani z rysów twarzy, ani z języka nieupatruię po-

d-bie'stwa. — ' Ani z języka? zawołał uczony; a przecież mnie samemu znaiome są cztery wyrazy Samskryckie, zupełnie do naszych podobne. Co się tycze pochodzenia naszego z Indyi, to iest rzeczą nam uczonym, sam nie wiem zkąd, wiadomą, że przodkowie nasi rozgniewani za to, iż wielkie cło w Indyiach na miód nałożono, ogromnym ztamtąd wyszli taborem, a idąc to powoli, to skoro-chodem, przybyli do nas. Ale ia o tem obszerniey w moiey xiążce pisałem. Poczekay tu WPan chwilkę, pobiegnę wnet po moie dzieło, w tenczas rozumować będziemy.... To mówiąc, wyszedł spiesznie; ia widząc, że nie ma tu czego popasać, poszedłem natychmiast dla obeyrzenia miasta.

Wczoray zabrałem znaiomość z iednym poczciwym tuteyszego miasta mieszkańcem, człowiekiem starożytney cnoty i obyczaiów, który nic nigdy o starożytnościach kraiowych nie pisał. Ten ukazał mi niesłychane tuteysze osobliwości; a gdyśmy wyszli dla oglądania okolic, uyrzeliśmy w znaczney odległości gmach wspaniały. Ciekawością zdięci, postanowiliśmy zbliska rozpoznać tę okazałą budowę. Droga była krzywa, wązka i błotnista; towarzysz móy niemałe okazywał zdumienie, że do tak pysznego gmachu, tak nędzna prowadzi drożyna, przy którey tylko uyrzeliśmy karczmę prawie bez dachu, w którey żyd, tytułem narodowego szynkarza ozdobiony, drogo chłopom napoie przedawał. W krótceśmy napotkali człowieka, ktory niosł kilka nędznych elegiy na śmierć bohatyra narodu. Poznaliśmy, że to był poeta, a towarzysz móy spytał go, dokąd tą niegodziwą dróżką wyydziemy? Z obruszeniem odpowiadział poeta: "Cóż to za zuchwalec co gardzi tak piękną narodowością? Wiedz WPan, że ta nędzna dróżka iest narodową i prowadzi do świątyni narodowości, gdzie złożyć myślę, te oto wiersze moie, które są także narodowe. Po tych słowach poety pożegnaliśmy go, a tym większą zapaleni ciekawością, pobiegliśmy co prędzey poznać to rzadkie nowey mitologii bóstwo.

(Tu następuie opis świątyni narodowości, rozwowy, iaką miał podróżny i towarzysz iego, z JWielmożnym odźwiernym tey świątyni, o mniemanych zaletach narodowości, przyięcia obudwóch do taiemnic świątyni pod warunkiem wykonania przysięgi, którey gdy im przeczytano rotę i gdy wniey następuiące zazawarte były warunki: — Ja NN. obiecuię i przysięgam, iż stale, czule, serdecznie i sentymentalnie, kochać będę narodowość i bronić iey iak nayusilniey, a mianowicie: 1) szczerze i naymocniey wierzyć, iż każdy urodzony (*) ziomek umie wszystko doskonale i zdolny iest do piastowania wszelkich urzędów; a oraz nigdy się nie zapytam co umie i gdzie się uczył, a nawet drugim tak niedorzecznych pytań czynić nie dopuszczę. 2) Będę wszelkiemi sposobami powstawał przeciw wolności nieurodzonych. 3) Wszystkie zagraniczne hotele oapełnię sławą mego narodu przez wspaniałe i zbytkowne wydatki. 4) Będę próżnował, brzydził się wszelką profefsyią i pogardzał ludźmi, co tak nikczemnym żyią sposobem. 5) Nie będę płacił długów. 6) Będę chwalił i uwielbiał wszystke narodowe przesądy. 7) Raz przynaymniey

(*) Trzeba wiedzieć, że w tym kraiu szlachta tylko iest urodzona. (Przypisek Wileń., Bruk: Wiadomości.)

upiię się co tydzień. 8) Nazwę się nakoniec Hrabią, a za resztę maiątku kupię krzyżyk Maltański. Punctum! — Towarzysz naszego pobróżnego przeięty gniewem zawołał:

„Mości Panowie! wyznawać podobne przesądy i wielbić takie śmieszności, jestże to kochać swóy naród? Przez narodowość, rozumiem to piątno w człowieku, po którem poznaiemy, iż on do tego a nie do innego należy narodu. Niech nas cudzoziemcy poznaią po wstrzemięźliwości, wspaniałości, męztwie, czynności i dobrey wierze: bo te cnoty zalecały naszych przodków u wszystkich narodów. Prawdziwa narodowość na tem u mnie zależy, żeby się ćwiczyć w nieobłudnych cnotach narodowych, dobremi czynami przykładać się do szczęścia i sławy narodu, a cywilizacyia wymaga, żeby się otrząsnąć z przesądów, i dawne śmieszności kraiowe dobremi przymiotami zastąpić, korzystaiąc z przykładu obcych ludów i powszechnego wieków i narodów doświadczenia. Lecz wady i przesądy narodów podciągać pod święte imie narodowości, i nadawać im powagę, iest szalbierstwem skażonych występkiem i ciemnotą umysłów; z małych zaś rzeczy domagać się sławy narodowey, wieńczyć błacho wynalazki lub mierne talenta, i imieniem narodowości chcieć im nadać znaczenie, iest obelgą dla narodu, dowodem nieoświecenia i nikczemney przysady bardziey ieszcze, kiedy się kilka osób stawi w imieniu narodu, i ogólne imie rodaków sobie wyłącznie przywłaszcza lub sąd swóy całemu narzuca narodowi. Piękną iest cywilizacyi własnością, iż wszystkie pożyteczne rzeczy natychmiast przeymuie, rozkrzewia narodowe cnoty, i dobre przymioty obcych ludów, dla szczęścia swego narodu, na rodzinną przenosi ziemię. Pod tym względem wszystkie ludy zbliżaią się do siebie, i staią się iedną oświeconą społecznością, którey nadaie prawa doskonalący się coraz rozum człowieka. Unikać przesądów i śmieszności narodowych, któreby plamić mogły sławę moiego kraiu; stawać się godnem oświeconego towarzystwa obywatelem; cenić to tylko co przynosi zaszczyt moiemu narodowi i starać się to pomnażać przez światłą o spólne dobro gorliwość: oto mi iest prawdziwa miłość narodowości. Ćwiczmy się w cnotach naszych oyców, a dosyć mieć będziemy dobrych przymiotów. Odrzućmy ich wady, bo o to woła wyższy dziś stopień światła, a nie szukaymy w tym sławy narodowey, co iest miernem i błahem, bo to czyni krzywdę wielkim dziełom naszych rodaków, i na pośmiewisko nas wystawia. &c. &c. &c. „

Litteratura w Niemczech.

Katalog Xiążek tego roczniego Lipskiego Jarmarku na S. Michał zawiera 1210 nowych artykułów iako to xiążek tyczących się nauk w ięzyku łacińskim Niemieckim i Greckim, 38 romansów, 30 sztuk teatralnych, 27 mapp i atlasów, 58 sztuk muzycznych i 77 pism w ięzykach zagranicznych, iako to Francuzkiem, Włoskim, Polskim, Czeskim i Hiszpańskim. Saxonia zaymuie pierwsze mieysce co do płodności literackiey; 47 iey Xięgarń dostarczyło 458 nowych pism. Po niey następuią zaraz Prussy, Austryia i Bawaryia, a po tych dopiero inne Niemieckie kraie i Szwaycaryia.

DODATEK
DO Nro 89
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 7 LISTOPADA 1819 ROKU W NIEDZIELĘ

Z Wiednia d. 27 Października.

Nayiaśnieyszy Cesarz Imć udzielił J. Królewicowskiey Mci W. Xciu Badeńskiemu wielki Krzyż orderu S. Szczepana.

J. C. K. Mość gabinetowem pismem swoim z d. 2 b. m. rozporządzić raczył, iż podatki klasyczny z dotychczasowem dodatkiem po 50 procent w papierach, a osobisty podług ustanowienia patentem z d. 1 Czerwca 1816 po 30 kr. od głowy w monecie konwencyney w roku woyskowym 1820 opłacane bydź maią. — Wybieraiącym zwierzchnościom podatek osobisty wyznaczył J. C. K. Mość po iednym od 100 zysku od summ wybranych.

Z Salcburga d. 7 Października.

Dnia wczorayszego o godzinie 1 z południa czuć się dało w Mitersill mocne wstrząśnienie ziemi. W zamku tuteyszym oprocz brzęku okien słyszeć się dał tak wielki huk, iak gdyby się z naywyższego piętra mur lub powała waliły. W miasteczku Mitersill, Bergern i Thurn słyszeć się dał podobnyż huk. Przestraszeni ludzie powybiegali z domów, a będący na ulicach wzięli go za wystrzał z działa lub moździerza. Szkoda iednak żadna nie nastąpiła.

Z Bruxelli d. 23 Października.

Zwłoki zmarłey w Hadze Xiężny Brunświckiey, siostry naszego Monarchy, pochowane bydź maią uroczyście d. 26 b. m. w grobie Królewskim w Delft. Matka Króla naszego choruie także.

Prezesem drugiey izby Stanów jeneneralnych mianował Król z poddanych trzech kandydatów P. Brouwer. Na posiedzeniu d. 21 podane zostały z strony Króla Stanom dwa proiekta do ustaw; pierwszy względem utrzymywania podrzutków, a drugi względem zniesienia wysokiego sądu spraw skarbowych i morskich. Na wczorayszem posiedzeniu podany tymże Stanom został proiekt przedłużaiący czas dłużnikom skarbowym południowych Niderlandów do 3 miesięcy do podawania swoich pretensyy.

Główny kommissarz woyskowy wydał popis względem zaciągu do milicyi narodowey.

W Ostendzie pracuią z naywiększym pośpiechem nad tamteyszemi warowniæ

mi; basim tamteyszy ma ieszcze bydź przed zimą ukończony. Angielscy inżynierowie kieruią temi robotami.

Wychodzący tu dziennik ogólny zawiera udzielony sobie obszerny artykuł z Berlina o demagogicznych spiskach, w którym wyraża: że ieszcze w r. 1812 studenci zawierali tego gatunku towarzystwa; liczba ich doszła do 14 i wszystkie z sobą korrespondowały; każde miało swoiego naczelnika i kassę. Oprócz tego znaydowały się 4 głowne towarzystwa, które kierowały powyższemi. Trzy z ostatnich znaydowały się przy uniwersytetach, a czwarte w stolicy pewnego Niemieckiego Xcia. Zamiarem ich było obalić dotychczasowe konstytucyie, zaprowadzić wolność i równość. Członki tych towarzystw nazywały się czarnemi, i składały się nietylko z studentów, ale i ludzi wszelkiego stanu. Przeyrzano przeszło 10,000 zabranych pism i listów, z których przekonano się o nayobrzydliwszych zamachach, a mianowicie: "Rzecz byłaby dawno do skutku doprowadzona, gdybyśmy więcey tak dzielnych mężów posiadali iak Sand; rewolucyia tak iest udom potrzebna, iak powietrze do oddychania; przy wybuchnieniu stanąć musi na czele N , trzymaiąc na wzór drugiego Ziska w iedney ręce biblią, a w drugiey miecz; powszechne tylko obalenie uratować nas może; obalmyż więc trony i na każdym drzewie w aleiach zawieśmy sługę tyranii, i t. d. „

Niektóre z gazet Niemieckich, wyraża dziennik tuteyszy *le Vrai Liberal*, albo iuż są żółtą gorączką zarażone, albo bydź się obawiaią. Robią bowiem testamenta i cenzurę stanowią uniwersalnem dziedzicem. Niektóre umieraią nawet bez testamentu, przenosząc samobóyczą śmierć nad życie.

Z Kopenhagi d. 23 Października

Z Hamburga przybył tu Artysta Suhr i zamyśla optyczne swoie panorama pokazywać.

Mieliśmy ukontentowanie widzieć w tych dniach na tuteyszem przedporciu Amerykańską parową fregatę Sawanna, która w 3 dniach odbyła z Peterzburga do naszego miasta podróż. Ci, którzy mieli sposobność widzieć ten okręt, który nie tylko parą, ale i wiosłami iest popychany, nie mogą się nachwalić pięknego iego urządzenia. Wiek za część sprzętów iego iest z drzewa Mahoniowego. W zabudowaniach iego znayduie się 40 komórek z łóżkami, z których każda ma drzwi od 1 do 40 Nru. Zamiast lin ma żelazne łańcuchy. Ławki, na których podróżni siedzieć mogą, są z lanego żelaza i zielono pomalowane. Okręt może się we le upodobaniá tak parową machiną, iako też wiosłami poruszać, i ta zmiana nie zabiera iak 10 minut czasu. Tak zaś szybko pływa, że Angielski bryg pod Szkocyą rozumieiąc, że palący się okręt płynie, rozpuściwszy wszystkie żagle nie mógł go dogonić. Mówią, iż ta fregata iest za 60,000 piastrów do kupienia.

Xiężna Karollina Amaliia poiechała d. 1 b. m. z Manheimu do Elfeld w Reingau, gdzie ziechać się ma d. 2 z powracaiącym z Strazburga małżonkiem swoim Xciem Chrystiianem Dunskiem, zkąd oboie przedsięwezmą podróż do oyczyzny.

Z Brandeburgii d. 23 Października.

Ostatnie listy z Francyi donoszą, iż Professór Görres przybył do Paryża, i że

tamtąd uda się do Anglii.

Słychać, iż Professór de Wette powołany został do Strazburga.

Pani Catalani przy wyieździe z Berlina przyięła za córkę i z sobą zabrała dziesięcio letnią sierotę, która ma bardzo głos piękny.

Z Hamburga d. 25 Października.

Z powodu smutnych doniesień z różnych kraiów o zaraźliwych chorobach, nakazał Senat nasz w Kuxhawen nayściśleyszą kwarantannę dla wszystkich okrętów przychodzących z morza środziemnego, cały Portugalii, Hiszpanii, zachodnich Indyy i wszystkich portów północney Ameryki.

Z Włoch d. 18 Października.

W Rzymie Kardynał Sekretarza stanu Consalvi wyznaczył kommissyią do uporządkowania pretensyi poddanych Papiezkich do Francyi.

Wielu wypędzonych z prowincyy Campagna i Maritima rozbóyników snuie się teraz w okolicach Rzymu. Pokazały się także ich kupy na ziemi Neapolitańskiey w okolicach Valle di Roveto, i przy Roccavina popełnili gwałty na 4 dziewczynach d. 4 Września, które potraw grabiły, a piąta, która uciekała i schwytać iey nie mogli, zastrzelili ci łotrzy.

Od Brzegów Menu d. 25 Października.

Gazeta Noremberska zawiera co następuie: Przyiemno zapewne będzie dla każdego Niemca powziąść wiadomość, iż rada stanu królestwa Bawarskiego w Minchen trudni się nieustannie oddzieleniem policyi od sądownictwa, przez co wielu nieprzyzwoitościom w samem zarodzie zapobieżonem zostanie. Cały narod oczekuie z niecierpliwością wypadku narad względem ważnego tego przedmiotu.

W wszystkich kraiach związku Niemieckiego ogłaszane i zalecane do zachowania są uchwały seymu związku Niemieckiego, a mianowicie względem censury gazet i pism wszelkiego rodzaiu.

Król Wirtembergski powracaiąc z Warszawy przybył d. 24 b. m. do Frankfortu i zabawiwszy kilka godzin, udał się w dalszą drogę do państw swoich.

W Londynie wydrukowane zostały pamiętniki Sanda, których zapowiedziano iest tłumaczenie Francuzkie.

Rozporządzeniem Rządu Elektora Heskiego z d. 19 b. m. zabronione iest noszenie puginałów i sztyletów pod karą rocznego więzienia, a robienie ich i sprzedawanie pod karą 50 talarów.

Professor Görres, który uszedł przed uwięzieniem z Frankfortu, przeiechał przez Strazburg, gdzie spodziewaią się więcey uczonych Niemieckich.

Z Moguncyi d. 17 Października.

Nad Renem zatrudnione są teraz bardzo prassy, których płody nieiednemu zawrócą głowę. Wszędzie bowiem trudnią się prassowaniem wina, i w niektórych mieyscach przeyść ma w dobroci i ilości sławne kometowe wino r. 1811.

Z Sztokolmu d. 19 Października.

Onegday Król i Następca tronu opuścili zamek Rosersberg i udali się do Upsali, gdzie znaleźli miasto na swoie przybycie oświecone. Wczoray w wieczor był bal u prowincyionalnego Kapitana Barona Fock. Uniwersytet chce także dać bal z powodu przybycia Monarchy.

W nocy na sobotę zdarzył się tu smutny wypadek. Kamerdyner i dway służą

cy, którzy czekali na powrot pana swoiego z zagranicy, napalili mocno w piecu i tyle byli nie ostrożnemi, iż piec zatkali niż się węgle wypaliły. Zasnęli potem i nazaiutrz rano znaleziono wszystkich trzech zaduszonych.

Jenerał Hr. Karol Löwenhielm i Sekretarz poselstwa Baron Albedyhl, powrocili tu z Peterzburga. Mowią, iż Hr. Gustaw Löwenhielm, poseł nasz w Paryżu, uda się w tymże zaszczycie do Peterzburga.

Baron Koskull, prowincyionalny kapitan północney Botnii, który przyiął Cesarza Rossyyskiego na granicy Szwedzkiey w Tornea, otrzymał od tego Monarchy brylantami wysadzaną tabakierę.

Na żądanie naszego Posła w Londynie, Barona Stierneld, znany Möller za robienie stęplów do fałszowania Norwegskich bankowych biletów, został na roczne więzienie do domu poprawy skazany.

Z Szwaycaryi d. 20 Października.

Nuncyusz Papiezki w Lucernie, Arcybiskup Nisibi, odebrał d. 15 b. m. doniesienie z Rzymu, iż mianowany iest Nuncyuszem we Francyi, dokąd zaraz po odebraniu instrukcyy ma się udać. Przydany mu Auditor pozostanie iako Internuncyusz przy lidze Szwaycarskiey.

Zatwierdzone przez N. Króla Pruskiego pod d. 18 Październaika 1818 urządzenie zaciągu do woyska w Xięstwie Nefszatel i Valengin, zostało teraz drukiem ogłoszone, w którem zachowuie sobie Monarcha zmiany, iakie doświadczenie i dobro kraiu wskazać mogą. Każdy poddany i mieszkaniec Xięstwa od roku 18 do 50 podlega służbie woyskowey. Całe Xięstwo podzielone iest na 6 woyskowych okręgów.

DONIESIENIA

Na mocy Delegacyi Wysokiego Trybunału I Instancyi Wolnego Miasta Krakowa z Iego Okręgiem dnia 4 Października r. b. N. 2823 wydaney, we Wtorek to iest d. 9 m. i r. b. o godzinie 9 zrana w Krzeszowicach w Okręgu Wolnego Miasta Krakowa w domu pod N. 25 rozpocznie się sprzedarz publiczna ruchomości ś. p. Jana Schmahl, iako to: bryczek, sanek, stołów, stolików, kufrów, łóżek, landszaftów, mapp i Książek różnych geometrycznych, a to za gotową natychmiast zapłatę; życzących sobie nabycia, dopiero wymienionych effektów, podpisany do mieysca i na termin wskazany zaprasza. —— W Krakowie d. 5 Listopada 1819 roku.

Jan Krukowski. Kom. Sąd

W dniu 10 Listopada r. b. o godzinie 10 z rana w domu pod L. 530 przy Ulicy Floryańskiey, odbędzie się sprzedarz w drodze Exekucyi Sądowey ruchomości: iako to: Maciory dużey z prosiętami, i innych sprzętów. Chcący licytować raczą w czasie i mieyscu oznaczonym zgłosić się z gotowemi pieniądzmi.

W Krakowie dnia 2 Listopada 1819 roku.

Henr: Salamoński Kom: Sąd:

Prezes Sądu Appellacyynego Wolnego niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Stosownie do przepisu Artykułu 118 Kodexu Cywilnego podaie niniejszem do powszechney wiadomości, iż Trybunał I. Instancyi Kraiu tuteyszego w dniu 5 Października r. b. na powództwo Jadwigi Teressy Czech w Mieście Krakowie przy Ulicy S. Jana pod Liczbą 489 zamieszkałey, wydał przedstanowczy Wyrok którym śledzenie nieprzytomności Jacentego Czecha przeszło od lat sześciu wmieyscu ostatniego zamieszkania swego w Mieście Krakowie nieprzytomnego nakazanym, i dalsze dochodzenie nieprzytomności tegoż Sądowi Pokoiu Obwodu wolnego Miasta Okręgu I. poleconem zostało.

W Krakowie dnia 18 Października 1819.

Nikorowicz.
Raubach, Sek. S. Ap.